

Výroční zpráva Slováckého muzea za rok 2001

Tak jako v minulých ročnících sborníku Slovácko, přinášíme i v letošním přehled o činnosti Slováckého muzea v uplynulém roce. Cílem tohoto příspěvku, majícího obdobně jako v předchozích letech charakter stručné výroční zprávy, je poskytnout badatelské veřejnosti potřebné informace k zachycení vývoje muzea.

V roce 2001 získalo **národopisné oddělení** do sbírkového fondu koupí či darem 236 nových sbírkových předmětů, které byly evidovány I. stupněm. Ve II. stupni zaevidovaly pracovnice úseku 600 předmětů. V rámci pravidelné inventarizace byla dokončena inventura textilu řady S, reinventarizace řady I - obrazů, obrázků na skle a plastiky a inventura řady CH - nově uloženého fondu obuvi. Celkem bylo inventarizováno 3 305 předmětů. V průběhu roku bylo popsáno 603 fotografií získaných sběrem a výzkumem, evidováno bylo 281 digitálních fotografií. Ke konzervaci bylo vybráno 590 předmětů národopisné povahy. Terénní sběr byl proveden v obcích Babice, Boršice u Blatnice, Hluk, Komňa, Kunovice, Ostrožská Nová Ves, Praha, Staré Město, Suchá Loz, Šumperk, Vlčnov a Zlín. Průběžně byla prováděna kontrola předmětů v depozitářích včetně klimatických podmínek. Značné úsilí věnovaly pracovnice úseku kontrole celého národopisného fondu a přípravě jeho zápisu do Centrální evidence sbírek (30 000 inv. čísel) v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. Dokončen byl výzkum na téma Zvykové právo a jeho výsledky byly zveřejněny formou referátu na mezinárodní konferenci MKKK pod názvem Přežívání obyčejového práva na Uherskohradištsku a Práva výměnkářů na Uherskohradištsku. Zahájen byl výzkum Lidová strava na Uherskohradištsku, jeho výsledky byly publikovány v příspěvku Lidová strava na Uherskohradištsku jako součást kulturního dědictví. Po celý rok byla poskytována metodická pomoc kronikářům měst a obcí celého okresu, zhodnoceno bylo 64 ročních kronikářských zápisů. Průběžně byl doplňován adresář lidových výrobců a poskytována metodická pomoc institucím, obcím, souborům i jednotlivcům (v 98 případech). V uplynulém roce národopisné oddělení připravilo 6 výstav, z toho 2 mimo prostory muzea, dále realizovalo 21 předvádění technik lidové rukodělné výroby, 6 národopisných besed a 29 odborných přednášek pro 1058 posluchačů. Do tisku připravily pracovnice oddělení 52 příspěvků a 3 rozhlasové či televizní relace.

I. stupněm bylo v roce 2001 pracovníky **archeologického oddělení** zaevidováno celkem 529 ks předmětů ze záchranného výzkumu v Nedakonicích do programu BACH a dalších 2130 kusů předmětů z fondu A. Na karty evidence II. stupně bylo s využitím téhož programu zapsáno celkem 14410 kusů předmětů z fondu A a SF. Tyto předměty byly napsány na celkem 1318 kartách evidence II. stupně a předány dokumentaci. Zároveň probíhala i intenzivní příprava na zápis sbírkového fondu archeologie do Centrální

evidence sbírek v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb.. K fotodokumentaci byly předány podklady pro zhotovení 39 ks diapozitivů pro potřeby přednáškové činnosti, z archeologických výzkumů bylo zhotoveno celkem 47 klasických fotografií, dalších 86 ks fotografií bylo zhotoveno digitální technologií (jednalo se o vernisáž výstavy "Jak se žilo v pravěku", konference, NKP a předměty z trezoru). Jak klasické, tak i digitální fotografie byly zpracovány podle příslušných kódů a předány dokumentaci. V průběhu roku, 29. 3., 17. 4. a 25. 10. 2001 proběhly i pravidelné kontroly lokalit NKP ve správě Slováckého muzea (St. Město "Na Valách" a "Špitálky", UH- Sady, Modrá a hradisko sv. Klimenta u Osvětman). Konzervačnímu oddělení bylo předáno celkem 229 ks předmětů, z toho 20 ks předmětů byly kopie pro potřeby výstavní činnosti. V depozitářích oddělení, v Buchlovicích a na Františkánském klášteře byla pravidelně sledována teplota a vlhkost, které byly řádně zapisovány do příslušných sešitů. Na základě jednání s investory proběhly záchranné výzkumy a dozory na katastrech těchto měst a obcí: Uherské Hradiště, Uherský Brod, Kunovice, Modrá a Nedakonice, ze kterých bylo zpracováno i 7 nových nálezových zpráv. Při sledování stavební činnosti v okrese bylo zaevidováno celkem 100 akcí, ke kterým bylo zasláno celkem 17 vyjádření. Celkem bylo uzavřeno s investory celkem 22 smluv na provedení záchranného archeologického výzkumu. V rámci spolupráce se SÚPP v Praze a SAS v Brně proběhla i aktualizace mapových podkladů části CHKO Bílé Karpaty v programu Arc.Wiev. Byl dokončen projekt "Vývoj osídlení údolní nivy řeky Moravy" ve spolupráci s AÚ AV ČR v Brně, expozitura Mikulčice a k tisku byly předány katastry obcí od Spytihněvi po Uherský Ostroh a části Uherského Hradiště a Starého Města. Pokračovalo také zpracování materiálu z výzkumu AV ČR v Nechvalíně, jehož výstupem byl prozatím přednes referátu na mezinárodní konferenci v Liptovské Sielnici (mgr. Vaškových), včetně jeho publikování. Výsledky archeologických výzkumů byly dále publikovány v Přehledech výzkumů za rok 2000 (3x), ve Zpravodaji UH (4x) a v regionálním tisku (12x). Připravena a předána do tisku byla i publikace Památník Velké Moravy. Ve dnech 22. - 23. 5. proběhla v Galerii SM konference muzejních archeologů za účasti celkem 62 archeologů a pracovníků z institucí památkové péče ČR. Archeologické oddělení dále připravilo výstavu "Jak se žilo v pravěku" (vernisáž 17. 5. 2001), zorganizovalo přednášku pro veřejnost doc.dr. Miloše Čižmáře o keltském osídlení Moravy (18. 10.). Pracovníci oddělení poskytli celkem 3 výklady k archeologické výstavě a pro VOŠ v Kunovicích byly uspořádány 2 přednášky o pravěku Uherskohradištska (celkem pro 195 dětí a mládeže).

Pracovnice **historického úseku** evidovala I. stupněm 211 a II. stupněm 240 kusů sbírkových předmětů. Do počítače bylo vloženo dalších 711 karet evidence II. stupně, celkový počet vložených karet činí 5128 kusů (65% celkového počtu). V rámci pravidelné inventarizace byla provedena inventura části sbírkového fondu - skupiny Numismatika. Ke klasické fotodokumentaci

bylo předáno 273 kusů fotografií sbírkových předmětů, a dále 269 kusů černobílých fotografií a 8 diasmínek z výzkumů a soudobé dokumentace. Nově byly zpracovány 202 evidenční karty 292 digitálních fotografií, dokumentujících památky Uherského Hradiště i významné události ve městě. Ke konzervaci bylo předáno 15 sbírkových předmětů. Nákup sbírkových předmětů prostřednictvím nákupní komise se uskutečnil v letním a podzimním termínu. Stav veškerého sbírkového fondu byl kontrolován minimálně 1x za měsíc včetně vedení zápisů o těchto kontrolách. V oblasti výzkumné došlo k soubornému zpracování dosud získaných údajů v novém počítačovém programu na evidenci památek - celkem bylo vytvořeno 96 karet pro památky v obcích Bílovice, Buchlovice, Kunovice, Staré Město, Uherský Ostroh. Pro webové stránky Slováckého muzea pracovnice úseku zpracovala Průvodce městem Uherské Hradiště. V roce 2001 se uskutečnila mezinárodní konference historiků, etnografů a literárních historiků na téma *Literární mystifikace, etnické mýty a jejich úloha při formování národního vědomí*, z níž se podařilo ještě v tomtéž roce vydat sborník příspěvků. Metodická pomoc byla poskytnuta 15 badatelům, 29 institucím a 49 studentům při přípravě diplomových, seminárních a jiných prací. Ve druhé polovině roku zajišťovala pracovnice úseku odbornou praxi studentů střední hotelové školy na jednotlivých pracovištích muzea. Historický úsek připravil 2 výstavy, zajistil konání 14 přednášek externích přednášejících a pracovnice úseku uskutečnila celkem 68 odborných přednášek pro 2334 posluchačů. Do tisku bylo připraveno 28 příspěvků, dále byl redakčně připraven a zajištěno vydání sborníku z výše uvedené mezinárodní konference a ve spolupráci se Státním okresním archivem edice nejstarší uherskohradištské městské knihy Liber negotiorum civitatis Hradisch.

V roce 2001 nebyl z finančních důvodů realizován nákup sbírkových předmětů pro **úsek dějin umění**. Počítačová reevidence proběhla u 47 karet (celkový počet karet evidence II. stupně v PC činí 389 karet). V rámci pravidelné inventarizace byly zkontrolovány regály I - V, obrazy a sochy v celkovém počtu 427 kusů. Celý fond umění byl připraven v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. pro zápis do centrální evidence sbírek. Bylo zhotoveno a určeno 20 kusů klasických snímků a 35 digitálních záběrů sbírkových předmětů. Pravidelně byl kontrolován stav sbírkových předmětů v depozitářích a klimatické podmínky, o kontrolách byly vedeny zápisy. Zrestaurovány byly 2 obrazy, ke konzervaci bylo předáno 11 obrazů včetně rámu. Pokračoval výzkum na téma zlínská Škola umění a SUPŠ, jehož dílčím výstupem se stane slovník absolventů, do něhož byly doplněny nové údaje a byla zpracována jeho konečná podoba pro tisk. Dílčí výzkumy proběhly k jednotlivým výstavám v galerii pro rok 2001 a 2002, pokračoval výzkum a dokumentace lité medaile a proběhl výzkum náhrobních plastik hřbitova v Uherském Hradišti- Mařaticích. V rámci tohoto výzkumu bylo pořízeno 82 digitálních snímků náhrobků. Průběžně byla poskytována metodická pomoc (15x) a určování či ohodnocování výtvarných děl

(54 obrazů). Pracovnice úseku připravily 14 výstav, z toho 3 v zahraničí a další 2 mimo prostory galerie. Na galerii bylo zorganizováno 6 kulturních akcí a pracovnice úseku uskutečnily celkem 11 odborných přednášek pro 189 osob. Do tisku připravily celkem 85 příspěvků.

Na **úseku dokumentace** byly v roce 2001 plněny úkoly následujícím způsobem:

- evidován negativní a pozitivní materiál sbírkového fondu (černobílé a barevné snímky) u 255 kusů předmětů, z toho 100 kusů etnografie, 152 historie a 3 archeologie, dále 1 barevný diasnímek pro tisk. Bylo kopírováno 670 kusů karet evidence II. stupně
- evidován negativní a pozitivní materiál z výzkumů a výstav v počtu 1300 kusů, z toho 121 kusů archeologie, 486 kusů etnografie, 382 kusů historie a 311 kusů umění. Zpracováno 82 kusů digitálního materiálu. Ze stávající kartotéky bylo do počítače vloženo 9188 karet. Revidování karet proběhla u 1300 kusů. Stav počítačové knihovny na PC koncem roku 2001 činil celkem 37855 položek. Do přírůstkové knihovny evidence I. stupně bylo zapsáno celkem 2256 přírůstkových čísel
- ve spolupráci s technikem doladěn program BACH pro centrální a úsekovou dokumentaci
- prováděna kontrola elektronických karet odborných úseků, vypracovány "zásady" zpracování těchto karet
- zpracováno celkem 94 diasnímků pro tisk, z pomocné evidence převedeno a zpracováno 40 snímků
- zpracováno celkem 141 kusů negativů získaných přefotografováním starých skleněných desek
- po přefotografování a zhotovení nového negativu bylo zpracováno 257 kusů karet.
- zpracována konzervační fotodokumentace na 281 kartách
- po celý rok prováděna evidence zápůjček a kontrolovány termíny vrácení
- průběžně bylo spolupracováno s badateli i odbornými pracovníky při výběru negativního a pozitivního fotomateriálu.
- po celý rok byl veden sklad tisků a zboží pro prodej v pokladnách muzea včetně provádění měsíčních uzávěrek a roční inventury.
- průběžně byly rozesílány a fakturovány na základě objednávek publikace SM , tyto byly rovněž osobně i písemně propagovány.
- průběžně byla vedena muzejní videotéka a zápůjčky videokazet.
- pro historickou část vypracován další systém evidence architektury měst. V rámci úpravy stávající systematiky přepracována skupina B-5 Zaměstnání, skupina B-6 Lidová výroba a skupina H-3 Řemeslná malovýroba a průmyslové podniky.

V souladu s plánem činnosti byly v roce 2001 **fotografickým úsekem** splněny tyto úkoly:

- provedena fotodokumentace sbírkového fondu muzea v počtu 143 kusů negativů a pozitivů (etnografie 34 kusů, historie 34 kusů, umění 20 kusů, archeologie 55 kusů) a 223 digitálních záběrů (etnografie 128 kusů, umění 35 kusů, archeologie 60 kusů)
- provedena fotodokumentace výzkumů a výstav v počtu 499 kusů pozitivů a negativů (353 kusů etnografie, 35 kusů historie, 59 kusů umění a 53 kusů archeologie) a 1472 digitálních záběrů (etnografie 658 kusů, umění 252 kusů, archeologie 120 kusů a 442 kusů historie)
- zhotoveno 61 kusů reprodukcí negativů a pozitivů z historických skleněných desek
- zhotoveno 51 kusů reprodukcí karet, které neměly negativ
- provedena fotodokumentace vybraných uměleckohistorických památek v počtu 176 kusů záběrů
- průběžně prováděna fotodokumentační práce pro výstavní činnost muzea
- průběžně prováděna fotodokumentace konzervačních procesů v počtu 135 kusů digitálních záběrů
- podle požadavků prováděny fotografické práce pro publikační a propagační účely s důrazem na publikaci Památník Velké Moravy
- podle požadavků zhotovovány videozáznamy
- podle požadavků ozvučovány vybrané akce muzea
- prováděna fotodokumentace stavebních prací dle požadavku provozního oddělení

Fotografický úsek zpracoval za rok celkem 754 kusů čb.pozitivů 13x18, 390 kusů čb.negativů 6x9 a 274 čb.negativů 6x7, 59 kusů čb. negativů 9x12, 39 kusů color negativ 24x36 a 2428 kusů digitálních záběrů.

Ve sledovaném období byly provedeny **konzervačním oddělením** muzea tyto práce:

- zkonzervovány předměty pro etnografické oddělení - z nákupů 2000 a 2001 celkem 440 kusů. Konzervováno a restaurováno 6 kusů relikviářů, 44 kusů předmětů z depozitáře Topolná. Upraven depozitář v Topolné: nové uložení sukni, všech kompletů z papírových krabic včetně popisek, označení, seznamů apod. Souběžně prováděna inventarizace. Vybrán nábytek k restauraci a zajištěna realizace opravy. Dokončeno vybavení kovárny v Topolné včetně konzervace 50 kusů exponátů, kovárna zprovozněna pro veřejnost
- pro úsek umění zkonzervováno 11 kusů olejomalb včetně rámu
- pro archeologické oddělení zkonzervováno 75 kusů keramiky a kovu ze stávajících fondů, 4 kusy z nových výzkumů, pro výstavu Jak se žilo v

pravěku vyrobeny tyto exponáty: hrob, obětiště, obydlí, makety sídliště, potřeby pro malování. Spolupracováno při instalaci výstavy. Pro veletrh Regiontour vyrobeno dobové oblečení a kopie šperků

- v NKP Staré Město opraveny 3 kusy pecí
- pro historický úsek restaurovány a zkonzervovány 3 kusy postavníků, 7 kusů střeleckých terčů, 1 mapa a 4 kusy textilu. Pro město Kunovice zkonzervována dřevěná plastika, provedena kontrola grafické sbírky Památkové správy Buchlovice
- spolupracováno při instalaci výstavy Století ve stejnokroji
- pravidelně (minimálně 1x za měsíc) byly kontrolovány, větrány, případně zvlhčovány depozitáře včetně předkládání zpráv o jejich stavu
- na PC zpracováno celkem 224 kusů nových konzervačních karet
- na PC zpracováno celkem 1058 starých konzervačních karet
- uskutečnily se měsíční poradenské dny pro veřejnost

V uplynulém roce byly plněny **odbornou knihovnou** muzea plánované úkoly následujícím způsobem:

- poskytla 1681 výpůjček knih
- průběžně doplňován knihovní fond včetně zápisů nových přírůstků - do počítače bylo vloženo celkem 377 přírůstků
- nově svázaná periodika i opravené vazby poškozených knih byly opět vřazeny do fondu knihovny. Přírůstky za rok 2000 kompletně zaevidovány a vřazeny do fondu.
- za rok 2000 byla analyticky zpracována tato periodika: Rovnost (dva ročníky), Acta musealia, Archivní časopis, Archivní ročenka, Historická fotografie, Prostor Zlín (roky 1996-1997) a Sborník Krajského vlastivědného muzea v Olomouci
- obvyklým výměnným způsobem spolupracováno s knihovnami v zahraničí - Knihovna Slovenske Akademie Znalosti in Umetnosti v Ljubljani, Institut za etnologiu i folkloristiku v Zagrebu, Volkskundliches Seminar der Universität Bonn, Slovenski etnografski muzei v Ljubljani, Muzeum Okregowe v Rzeszowie, Archeološki muzej v Zagrebu, Néprajzi múzeum v Budapešti, Muzeum etnograficzne w Torunu, Znanstvenoraziskovalni center Sazu v Ljubljani, Germanisches National Museum v Nürnbergu, stejně tak v České republice - Ústav archeologie a muzeologie FF MU Brno, Archeologický ústav AV ČR - pobočka Mikulčice.
- pro historický úsek bylo na PC zpracováno 711 karet evidence II. stupně
- všechny články pojednávající o činnosti Slováckého muzea a regionu jsou archivovány. Regionální periodika tohoto roku jsou zpracována kompletně. Průběžně sledovány krajské Zlínské noviny a Mladá fronta. Kopie článků budou vřazeny do kartotéky v roce 2002.
- průběžně prováděno kopírování, vazba a laminování materiálů včetně

sledování hospodárnosti.

- vyřazeny lístkové předmětové katalogy.
- průběžně probíhalo sjednocování klíčových slov
- zakoupena nová kartotéková registratura, sestaven nový podrobnější rozdělovník kartotéky a dle nového třídíku zařazeno 404 analytických záznamů
- přepracováno analytické zpracování Českého lidu.
- probíhala propagace publikací Slovákého muzea ve věstnících a webových stránkách

- sestavena databáze adres na rozesílání pošty SM

V roce 2001 shlédli návštěvníci Slovákého muzea tyto výstavy:

Etnografický úsek:

- Panna Maria Divotvůrkyně (Slováké muzeum)
- Afrika známá - neznámá? (Slováké muzeum)
- Od medu k perníku (Slováké muzeum)
- Vajíčko malované (Slováké muzeum)
- Víš co jíš (Slováké muzeum)
- Víš co jíš (Muzeum Kačina)
- Víš co jíš (Dětské muzeum MZM v Brně)

Historický úsek:

- Století ve stejnokroji (Slováké muzeum)
- Historie vojska v Uherském Hradišti ve 20. století (Slováké muzeum)

Úsek dějin umění:

- Muzeum očima děti (Slováké muzeum)
- Jan Jemelka - obrazy, grafika (Galerie Slovákého muzea)
- Antonín Nový - kované sochy (Galerie Slovákého muzea)
- Jiří Brázda - obrazy, grafika, kresby (Galerie Slovákého muzea)
- P.S.:H.N. (Galerie Slovákého muzea)
- Návraty III. (Galerie Slovákého muzea)
- Jiří Vlach (Galerie Slovákého muzea)
- Milan Pitlach - fotografie (Galerie Slovákého muzea)
- Zbyněk Janáček (Galerie Slovákého muzea)
- Bronzöntö műhylyjek (Maďarsko, Nyíregyháza)
- Trojkolka (Polsko, Wroclaw)
- František Chrástek (Bratislava)
- B. Rossí a P. Šuterová (Galerie Pod Podloubím Kroměříž)
- K. Rossí (Galerie U Sovy Uherské Hradiště)

Archeologický úsek:

Jak se žilo v pravěku (Slovácké muzeum)

Celkem bylo připraveno a realizováno 24 výstav, z nich 7 mimo výstavní prostory Slováckého muzea, z toho 3 v zahraničí, dále pak 61 koncertů, besed, předvádění technik lidové rukodělné výroby apod., z toho 38 v hlavní budově Slováckého muzea, 12 v objektu Velehradská a 6 v Galerii Slováckého muzea a 5 v jiných objektech. pracovníci muzea uspořádali celkem 113 přednášek pro 3786 posluchačů, z toho 1707 dospělých a 2079 dětí a mládeže. Byla realizována mezinárodní konference historiků, etnografů a literárních historiků na téma "Literární mystifikace, etnické mýty a jejich úloha při formování národního vědomí" , ve spolupráci s karpatologickou komisí připravilo muzeum mezinárodní konferenci "Obyčejové právo", která se konala pod záštitou SNM v Martině - Vrútkách. V roce 2001 byl vydán sborník *Slovácko 2000*, další ročník tohoto sborníku byl připraven a předán do výroby za spolupráce poradního sboru ředitele - redakční rady. Slovácké muzeum dále vydalo barevnou publikaci *Památník Velké Moravy* a ve spolupráci se Státním okresním archivem v Uherském Hradišti edici nejstarší uherskohradištské městské knihy *Liber negotiorum civitatis Hradisch* . Byl připraven a vydán sborník *Literární mystifikace, etnické mýty a jejich úloha při formování národního vědomí* a připraven sborník *Obyčejové právo* , který vydá Etnografický ústav ČAV v Praze. Slovácké muzeum se podílelo redakčně a finančně (na základě dohody přednostů okresů Zlín, Vsetín, Uherské Hradiště a Kroměříž) na vydání 4 čísel společného časopisu ZVUK. Pokračovala příprava vydání *slovníku absolventů SUPŠ* . Odborní pracovníci Slováckého muzea připravili v roce 2001 pro masmédia celkem 168 příspěvků.

Mimo své základní provozně správní povinnosti a běžnou údržbu budov muzea provozní úsek zajistil v Galerii Slováckého muzea provedení velké části opravy střechy garáže v Galerii SM a výstavbu výtahu (dokončení dle smlouvy 15. 1. 2002).

Rok 2001 lze považovat jako úspěšný i z hlediska zájmu veřejnosti, objekty instituce navštívilo celkem 32 120 osob, v přepočtu na jednotlivé výstavy pak 77 457 návštěvníků.